

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Van Lanschot
IBAN NL21 FVLB 0699 4622 74
BIC FVLBNL22
BTW nr. NL 0025.85.339.B01
KvK 40506331

Amersfoort, 16 oktober 2020.

Betreft : Consultatie Wijziging Besluit ivm Bedrag ineens, RVU en verlofsparen
Contact : mw. drs. B.F. Hoogsteen
Email : b.hoogsteen@adfiz.nl

Geachte heer/mevrouw,

Graag reageren we op de consultatie 'Besluit i.v.m. Bedrag ineens, RVU en verlofsparen'. Dit ontwerpbesluit bevat informatiebepalingen voor deelnemers met een oudedagsvoorziening in de tweede en derde pensioenpijler om een keuze te maken om wel of geen gebruik te maken van opname van een bedrag ineens.

Met het oog op het nemen van beslissingen die onomkeerbaar zijn, vragen wij uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

1. Voorkom verkeerde beslissingen bij keuzerecht opname bedrag ineens
2. Harmoniseer de informatievoorziening voor tweede en derde pijler bij bedrag ineens
3. Laat opname bedrag ineens in geval van scheiding altijd via pensioenuitvoerder verlopen

1. Voorkom verkeerde beslissingen bij keuzerecht opname bedrag ineens

Het ontwerpbesluit bevat informatiebepalingen voor het bieden van een keuzerecht voor een bedrag ineens binnen de tweede en derde pensioenpijler.

Kiezen voor een bedrag ineens is niet zonder risico's. Bijvoorbeeld ten aanzien van de loon- en inkomstenbelasting, premies volksverzekeringen en eventuele inkomensafhankelijke regelingen. Ook de Raad van State waarschuwt ervoor dat kiezen voor opname van een bedrag ineens nadelig kan uitpakken. De Raad merkt op dat de pensioendeelnemer altijd eerst moet weten wat de gevolgen van opname van een bedrag ineens zijn voor de loon- en inkomstenbelasting en inkomensafhankelijke regelingen. Een berekening van de gevolgen voor de totale financiële en en privésituatie van de pensioendeelnemer is nodig. Een weloverwogen keuze kan volgens de Raad eigenlijk alleen met tussenkomst van een financieel deskundige worden gemaakt. De Raad adviseert dan ook maatregelen te treffen om te voorkomen dat pensioendeelnemers keuzes maken die voor hen zeer nadelig uitpakken.

Het is ook daarom dat de Tweede Kamer – bij de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel - de regering vraagt aandacht te hebben voor onvoorziene risico's als een verhoging van inkomstenbelasting en terugbetaling van toeslagen¹.

¹ Tweede Kamer, Inbreng verslag, wetsvoorstel 35 555.

Reactie Adfiz: financiële kennistoets verplicht en financieel advies fiscaal aftrekbaar

Om te voorkomen dat pensioendeelnemers keuzes maken die nadelig kunnen uitpakken, stellen wij de volgende twee maatregelen voor:

- a. Invoering van een financiële kennistoets en waarschuwendende controlevraag voorafgaand aan opname van een bedrag ineens.
- b. Fiscale aftrekbaarheid van de kosten van financieel advies bij afweging voor opname van bedrag ineens.

Ad. a. financiële toets voorafgaand aan opname van een bedrag ineens

In de Wet financieel toezicht (Wft/Bgfo)² is geregeld dat als een consument een complex financieel product aanschaft zonder dat hij zich hierbij deskundig laat adviseren, hij verplicht is een toets³ af te leggen. Een bank of verzekeraar neemt deze verplichte toets af om te kunnen vaststellen of de consument zelf de risico's begrijpt van de keuze die hij maakt en de gevolgen daarvan voor zijn financiële situatie juist kan beoordelen. Blijkt uit deze toets dat een consument dit niet doorziet, dan wordt de klant voor dit risico gewaarschuwd en wordt hem aangeraden financieel advies in te winnen.

Vergelijkbaar met deze wettelijke verplichting die al geldt binnen de financiële sector, bepleiten wij dat ook een (pensioen)uitvoerder een deelnemer die wil kiezen voor opname van een bedrag ineens een financiële kennistoets laat afleggen. Via deze toets moet de (pensioen)uitvoerder vaststellen of de deelnemer in staat is te begrijpen wat de risico's zijn van opname van een bedrag ineens voor de loon- en inkomstenbelasting, premies volksverzekeringen en inkomensafhankelijke regelingen. Wanneer de (pensioen)uitvoerder op basis van de uitkomst van de toets vaststelt dat een pensioendeelnemer de risico's van opname van een bedrag ineens onvoldoende doorziet, zal deze de deelnemer hiervoor moeten waarschuwen en hem moeten aanraden alsnog financieel advies in te winnen.

Als extra waarborg bepleiten we dat de pensioenuitvoerder aan een deelnemer die voor opname van een bedrag ineens kiest nog een waarschuwendende en controlerende slotvraag voorlegt of de deelnemer voldoende zeker is van zijn keuze.

Ad b. Fiscale aftrekbaarheid kosten financieel advies bij afweging opname bedrag ineens

Een andere maatregel die wij voorstellen is om de drempel weg te nemen voor het inwinnen van financieel advies ter afweging van opname van een bedrag ineens vlak voor de pensioendatum. Dat is mogelijk door de kosten hiervan voor pensioendeelnemers fiscaal aftrekbaar te maken. Dit zou moeten gelden voor de keuzemogelijkheid voor opname van een bedrag ineens binnen de tweede en de derde pensioenpijler.

2. Harmoniseer de informatievoorziening voor tweede en derde pijler bij opname bedrag ineens

Wij raden aan om de informatievoorziening aan de deelnemer voor opname van een bedrag ineens te harmoniseren. In het geval van opname van een bedrag ineens binnen de tweede pensioenpijler zou de verplichte informatie over het keuzerecht eveneens minimaal zes maanden voor de pensioeningangsdatum aan de deelnemer moeten worden verstrekt. Zo wordt gewaarborgd dat de deelnemer voldoende tijd heeft om de specifieke informatie op te vragen. Alleen zo kan de deelnemer een goede afgewogen beslissing maken waarbij rekening wordt gehouden met mogelijke financiële risico's en de behoefte aan het inwinnen van deskundig advies.

² Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen, art. 80 e.

³ Kennis- en ervaringstoets, art. 80 e Bgfo.

Dit betekent dat een deelnemer met zowel een tweede of een derde pijlerproduct voorafgaand aan de gebruikmaking van het keuzerecht voor nadere informatie nadrukkelijk wordt verwezen naar de Belastingdienst, gemeenten, de Sociale Verzekeringsbank en de mogelijkheid tot het inschakelen van een financieel adviseur.

Eveneens vinden wij het van belang dat in het Pensioenregister de voorgestelde waarschuwing voor opname van een bedrag ineens wordt opgenomen⁴. Daarbij moet ook nadrukkelijk gewezen worden - zowel tekst als in beeld - op de mogelijkheid van het inwinnen van financieel advies.

3. Laat opname bedrag ineens in geval van scheiding altijd via pensioenuitvoerder verlopen

Een ander aandachtspunt zijn de gevallen van echtscheiding waarbij de huidige wettelijke regels ten aanzien van verevening van pensioenaanspraken van kracht zijn. Nieuwe voorgenomen wettelijke regels⁵ voor pensioenverdeling bij scheiding (naar verwachting per 2022) bieden geen oplossing voor een grote groep ex-partners die nog te maken hebben met de huidige regels voor pensioenverevening. Het feit dat ex-partners in de toekomst elk hun eigen keuzes kunnen maken, helpt deze groep, die al gescheiden is, niet.

Een ex-partner heeft op grond van deze regels een recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen (en vaak ook een bijzonder partnerpensioen) als binnen twee jaar na de scheiding hiervan mededeling is gedaan aan de pensioenuitvoerder. Als de melding niet binnen deze periode is gedaan, geldt onverminderd het recht op verevening, maar zal de ex-partner de uitbetaling zelf moeten regelen met de partner die tot verevening is verplicht. Dit gaat ook gelden voor het bedrag ineens.

Te verwachten is dat een tot vereveningsverplichte partner niet in alle gevallen uit eigen beweging bereid zal zijn om de helft van het opgenomen bedrag ineens aan de ex-partner over te maken. Om juridische procedures te voorkomen - die een vereveningsgerechtigde partner mogelijk moet gaan voeren om het partieel deel van het bedrag ineens dat hem toebehoort te ontvangen, bepleiten we dat in alle gevallen de opname van een bedrag ineens verloopt via de pensioenuitvoerder. Dit ongeacht het feit of tijdig melding is gemaakt van de scheiding. De pensioenuitvoerder kan in de Gemeentelijke basisadministratie controleren of er sprake is geweest van een scheiding. In het geval er afwijkende afspraken t.a.v. verevening gelden die van invloed zijn op een opname van een bedrag ineens, zal een pensioendeelnemer dit eenvoudig kunnen aantonen aan de pensioenuitvoerder.

We voorzien dat als deze belangrijke situatie niet goed wordt geregeld, het een lastige zaak kan worden voor ex-partners om een partieel deel van het bedrag ineens waarop zij recht hebben te ontvangen. We zien geen voordelen om de uitkering aan de ex-partner via de deelnemer te laten plaatsvinden, maar wel grote nadelen. Door opname van een bedrag ineens in situaties waar sprake is van een ex-partner altijd via de pensioenuitvoerder te laten verlopen, kunnen onnodige juridische procedures op dit punt worden voorkomen. Daarnaast beschermt het de ex-partner die anders in een zwakkere positie staat ten opzichte van de deelnemer. In het geval de uitvoerder het bedrag ineens overmaakt aan de ex-partner kunnen diens rechten goed worden geborgd.

⁴ Ontwerpbesluit, pag. 3 alinea 1: Om deelnemer zo goed mogelijk (...) regelingen.

⁵ Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2022.

Wij vragen u bovenstaande punten te betrekken bij de uiteindelijke vormgeving van het Besluit. Uiteraard zijn wij graag bereid desgewenst deze onderwerpen nader aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

drs. Enno H.M. Wiertsema
Directeur